

Vprašanje:

Imam kurnik v kravjem hlevu. Na kurah sem opazil mrčes. Kako ga naj preženem?

Odgovor:

Goveji hlev je za kure popolnoma neprikladen prostor, ker je vlažen in zatohel in ker ga je v slučaju potrebe težje razkužiti. Da odstranite kuram mrčes, kupite v lekarni ali drogeriji prašek zoper mrčes in s tem dobro poprašite kokošem perje, ali pa jih okopljite ob doplem vremenu v mlačni vodi, ki ste ji dodali nekoliko lizola. Razven tega morate kurnik najprej temeljito osnažiti, stene pobeliti z apnenim beležem, ki mu dodate nekaj lizola ali kreolina, drogeve, ki na njih sede kokoši, oprati v močnem lugu in pod tudi oprati z lugom ali pa pobeliti z apnenim beležem. To delo je treba izvršiti zelo temeljito in natančno, ne polovičarsko. Če hočete v bodoče imeti kure čiste, morate kurnik tudi med letom na opisan način večkrat osnažiti in razkužiti.

*

Mleko.

Mleko je eno najvažnejših živil. Ker je namenjeno v prvi vrsti kot hrana novorojenemu bitju v prvi dobi življenja, vsebuje vse, kar rabi ta za rast in za razvoj. Radi tega je mleko tako prikladna hrana za bolane in šibke, otroke, starčke in odrasle.

Kakovost mleka je odvisna od starosti, pasme in hrane krav in od časa molže. Zelo važna je pa snaga v hlevu in pri molži, v mlečni shrambi, pri posodah in pri celem ravnanju z mlekom sploh.

Vselej pred molžo je vime obrisati s čisto krpo, ne pa s slamo ali senom. Tudi se vime lahko umije z mlačno vodo in nato popolnoma osuši s čisto krpo. Če se vime ne osuši res dobro, razpoka koža, kar povzroča živali pri molži bolečine in žival se ne pusti mir-

no molziti. Važno je tudi, da se vso mleko izmolze, ker prvič imamo tako več mleka in drugič to popolno izmolzenje ugodno upliva na tvorbo mleka. Tudi dobra mlekarica se pokvari na ta način, če se ji vime ne izmolze popolnoma.

Prvo mleko je polno bakterij, zato ga izmolzemo na tla. Med molžo naj vlada v hlevu mir, ker vznemirjenje zelo slabo upliva na živali, da pridržijo mleko. Ker molze vsaka roka po svoje in se krava navadi kaj rada na en način, je najbolje, da molže vedno ena in ista oseba točno ob določenih uri. Najboljši čas za molžo je pred krmljenjem, ker se med tem, ko živina je, osredotoči pozornost živali bolj na hrano kakor na molžo, kar slabo upliva. Tudi se s pokladijem krme tik pred molžo napravi ozračje in pridejo v mleko najrazličnejše snovi, ki povzročijo predčasno kisanje in mnogokrat skvarjenje mleka sploh. Site žvali pa hočejo imeti mir za prežvekovanje. Posode za mleko se morajo dati dobro snažiti. Sveže mleko je takoj prečediti na gostem cedilu ali na čisto platneno krpo, katero se mora po vsaki uporabi izprati v vroči vodi in nato posušiti.

Zelo važno za mleko je takojšnje shlajenje. Čim hitreje se mleko shladi, tem dalje ostane sladko in dobro. Zato je najbolje, da se postavi precejeno mleko v škaf ali korito s hladno vodo, posebno tam, kjer se mleko vozi ali pa nosi v oddaljene kraje. Mleko, katero pa je določeno za posnemanje s separatorjem, precejeno takoj posnamemo, ker ima ravno pravo toploto za to.

Mleko hranimo najbolje v lončenih posodah v zračnem prostoru. Ker se zelo rado navzame vsakega vonja, je samoobsebi umevno, da se bo v zatočeni in plesnivi kleti navzelo vsega tega in se tudi kmalu skvarilo. Tudi kislo zelje in krompir kakor vse korenje in zelenjave ne spadajo v prostor, ki je določen za mlečno shrambo. Ravno v tem oziru so mnoge gospodinje zelo brez-

bižne in ne pomislijo najmanj, da bi lahko imele pri mali pazljivosti vse drugače okusno smetano in sir. Če je snaga napol življenja, je pri mleku — dvojni in trojni dobiček.

Posnemanje mleka je najenostavnejše s separatorjem, ker se iz sveže namolzenega mleka posname vsa smetana. Povprečno da 10 litrov mleka 1 liter sladke smetane. Le ta mora stati vsaj šest ur na hladnem, predno jo umetemo v maslo. Sladka smetana da manj ali mnogo boljše maslo nego kislá. Drugi dan je sladka smetana že nekoliko kislá in najbolj pripravná za umetanje. Iz posnetega mleka se lahko napravi sir. Sicer pa posneto mleko ni tako malovredno, kakor se vobče misli. Odvzeta mu je le maščoba in niti ta do cela. Beljakovina in soli, ki so najvažnejše sestavine, so še vedno v njem. Zato posneto mleko ni samo za pujske, ampak bi se moralo upoštevati tudi kot tečno in zdravo živilo za ljudi.

Marsikomu se zdi, da se nabava separatorja ne izplača pri malem gospodarstvu. Izplača se povsod tam, koder radi oddaljenosti ni mogoče prodati svežega mleka po primerni ceni. Mali separator, ki posname 35 litrov mleka v eni uri, stane 650 Din. Posname se lahko vsaka množina, tudi pol litra mleka. Ker se posneto mleko lahko uporabi takoj sveže ali kasneje kisló, ali tudi siri, si naj vsak sam izračuna in bo končno tudi našel, da se posnemanje s časom res izplača.

Krompirjevi cmeki.

Skuhaj olupljen krompir in ga pretlači skozi sito, ali pa zmečkaj prav dobro, da ni v njem zrnc. Dodaj na zvrhan krožnik krompirja pol žličke masti, eden do dva jajca in toliko moke, da vgneteš srednjetrdo testo. Iz tega oblikuj male, za jajček veliko cmoke, katere skuhaj v slani vodi. Skuhaj pa najprej za poskušnjo en cmok, da vidiš, če ne razpade. Tedaj dodaj k testu še malo moke. Kuhaj cmoke 20 mi-

Januš Golec:

Guzaj.

25

Konja sta že bila prodana ter kupljena, ko je odložil vajeti in izročil vozniku kuverto, v kateri je bilo izplačilo za v pismu določeno zadnjo ceno. Hotel je konja takoj prevzeti, radi tega ga je prosil, naj zavozi na povratku v koraku do njegovih hlevov, kjer bo pustil voz in on sam se odpelje lahko z vlakom do Rajhenburga, odkoder ni več tako daleč peš v Kozje. Logar je bil zadovoljen v dno srca, ker je prišlo tako naglo do sklepa kupčije, pustil konja stopati korakoma in gledal žvedavo na desno ter levo stran ceste. Vračala sta se od vasi Pesje proti Brežicam. Cesta med zgornjim Obrežem in Zverinjakom pelje skozi hrastov gaj in je samotna. Srečala nista nobenega voznika. Glavar je gledal ves zaljubljen v konjiča, ki se nista ptila kljub diru, ampak le hrzala nestrpno in prosila

za hitrejši tek v jutranjem hladu. Baš sta vozila skozi omenjeni gajček, ko je prosil gozdar visokega gospoda, naj podrži vajeti, mora pogledati k zadnjemu kolesu, ki nekoč neprijetno brusi po lesu. Ustavil je konja, oddal vajeti, skočil z voza in glavar je pokorno čakal, dokler ne bo odstranjen nedostatek. Presneto kratko je stal voz, ko mu je priletel od zadaj po glavi udarec s krepelom, da mu je zablisnilo v možganih, mu zazvonelo po ebeh ušesih, se zavrtelo, da je izpustil vajeti, omahnil v brezvesti in bi bil padel z voza, da ga niso prestregle voznikove roke. Sledila sta še dva udarca s pestjo po levem ter desnem sencu, streslo ga je parkrat po celem telesu, zabropel je bolestno in obledel kot stena. Voznik mu je otipal srce, ki je bilo, dihanje se mu je umirilo, ni bil ubit, le globoko onesveščen. — Ko je bila žrtev nagnana v prisiljeno spanje, fej je pretaknil logar še vse žepe, kimal zadovoljno ter shranjeval precej pitano listnico, zlato uro ter verižico. Mesto oropanega denarja ter zlatega plena mu je porinil v notranji žep suknje zalepljeno pismo, ga dvignil z voza in

Učence in učenke samo z dobro šolsko naobrazbo z oskrbo pri starših ali sorodnikih se sprejmeta. Trgovski dom Stermečki, Celje 981

Priložnost nakupa: 1. Posestvo, vinograd in travnik s sadnimi drevesi, njive, veliki gozd (tudi smreke), zraver hiša, klet in hlev. — 2. Posestvo, vinograd, gozd, nekaj njive, hiša, klet in hlev. Oba posestva pol ure od Rogaške Slatine, se pe ceni proda. Natančne je pri A. Ogrizek, Od. žaci, Bačka. 981

Občni zbor hranilnice in posojilnice v Guštanj, r. z. z n. z., se vrši dne 21. 6. 1931 ob 9. uri pri Cvitančevu i nasl. dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega ob. zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Razno. K občni udeležbi vabi odbor. 981

aut, zabeli jih z na mast zarumenelimi krušnimi drobtinami ali pa z ovcirki. Traven daj solato na mizo.

*

Cene in sejmska poročila

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 13. junija 1931 so pripeljali šepharji 31 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13 do 16 Din, slanina po 12 do 16 Din. Šmetje so pripeljali 20 voz sena in 9 škopa, seno je bilo po 60 do 110, škop 1.50, 7 voz trompirja po 1 do 1.50, čebula 5—, česen 18 Din. Pšenica 2, ječmen 1.25—1.50, oves 1.50, koruza 1.50, ajda 1.25, proso 2, fižol 2—2.50, fižol v stročju 15, grah 7, kokoš 30—45, piščanci 20—75, raca 15—25, gos 39—40, kozlič 15—70. Sveže zelje glava 3—8, kislo zelje 4—5, kapa 2. Gobe 1, črašnje 4—7, suhe slive 9—12, mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 36—40, jajca 0.75—1, med 12—20.

Mariborski živinski sejem dne 9. jun. 1931. Prignanih je bilo 22 konj, 19 bikov, 161 volov, 335 krav in 34 telet, skupaj 571 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 5 do 7.50 Din, poldebili voli 4 do 4.50, plemenski voli 3.50 do 5.50, bikki za klanje 3 do 5.50, klayne krave debele 4.25 do 5.50, plemenske krave 4 do 4.50, krave za klobasarje 4.57 do 2.50, molzne krave 3.75 do 4.50, mlada živina 4 do 6.50 Din. Prodanih je bilo 296 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 20 in v Italijo 5 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 12. jun. 1931. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 431 prašičev, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 50—80 Din, 7—9 tednov 90—130 Din, 3—4 mesece 180—250 Din, 5—7 mesecev 350—400 Din, 8—10 mesecev 450—500 Din, 1 leto 600—900 Din, 1 kg žive teže 6—8 Din, 1 kg mrtve teže 9—10 Din. Prodanih je bilo 175 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 1 kg od 12 do 18 Din, meso od bikov, krav in telet od 8 do 10 Din, telečje meso od 12 do 35 Din, svinjsko meso sveže od 14 do 25 Din.

*

Spregne se učenca iz poštene hiše v trgovino z mešanim blagom in lesom. Po želji tudi v gostilniško obrt. Hrana in stanovanje v hiši. Potrebno predpisana šolska izobrazba. Josip in Anulija Deberšek, Šmiklavž p. Slovenjgradcu. 992

Odda se služba mešnarja in organista pri Sv. Antonu na Pohorju. Obrtniki imajo tukaj prednost. 984

Lepo malo posestvo prodava Milan in Antonija Kranar, Malna, Sv. Jurij v Slovenskih goricah. 990

Lepo opremljena soba s posebnim vhomom se odda: Rudl, Maribor, Koseskega 57. 993

Piljučal Piljučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, piljučni zavod (Privat-Lungenanstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaska Slatina. 974

Zaklad roparskega poglavarja.

V podzemeljskih jamah pri Koklotovcah na Slovaškem že iščejo nekaj dni zaklade, katere bi naj bil tamkaj skril ter zakopal prosluli roparski poglavar Laszlo, ki je ogrožal Slovaško pred dobrimi 200 leti. Izkopavanja zalaga z denarjem ameriška družba. Pri tem zakladu gre namreč za večje količine zlata, srebra, dragocenih kamenov, ter biserov, katere so oropali tollovaji najbolj bogatim imenitnikom in so že iztikale za njim razne osebe. Nekaj časa se je bilo iskanje bajnega premoženja tako ukoreninilo ter razširilo med lahkovernim narodom, da je morala poseči vmes oblast in prepovedati brezplodno delo, so že bili nekateri ob celo premoženje. Pred kratkem je pa odkrila baronica Friedecká v mestu Neutra v latinskem jeziku sestavljen spis, ki bi naj izviral izpod peresa roparskega poglavarja Laszla samega in ki meri na skrivnostno zakopane zaklade. Najdeno pismo je predstavil župnik v Koklotovcah in ga skrbno hrani ter čuva notar v Pistyanu.

Nekaj bogatih Amerikancev, ki se mudijo v znanem kopališču Pistyan,

Občinski uradi

imajo dandanes mnogo takih poslov, da morajo obvestila, vabila in razne druge tiskovine sami sestavljati in načrtovati. Pa večje občine so si zato že omislile pomnoževalne aparate

„ORMIG“

Ta pomnoževalni aparat dela brez matric, brez barve in pomnožuje zelo enostavno in brzo. Ni treba pisalnega stroja. Lahko se črta in riše ter odtiskuje tudi v več barvah naenkrat.

Pišite po ponudbo na:
TISKARNO SV. CIRILA, MARIBOR.

med temi tudi gospa Mally Vild de Vilered, ki je raziskala pred kratkem nekatere podzemeljske jame v Avstraliji ter na Japonskem in izdala o najdbah zanimive popise, je sklenilo, da bodo financirali izkopavanja podzemeljskih votlin v Koklotovcah. Oblast je izdala že tudi dovoljenje za dvig zaklada pred 200 leti umrlega roparskega poglavarja. Dosedanja razkopavanja niso dovedla do najdbe dragocenosti, pač pa so odkrili nekatere druge jame.

*

DEKLIŠKI TABOR NA GORI OLJKI.

Zednjo nedeljo v mesecu juniju, 28. junija, bo na Gori Oljki velik dekliški shod, ki je namenjen proslavi jubileja čiščenja Marije kot Matere božje ter razširjenju prosvete med žensko mladino. To nedeljo bosta na Gori Oljki dve sv. maši. Prva bo ob 7. uri. Ob 10. uri je pridiga, ki jo ima škofijski voditelj Marijinih družb preč. g. kanonik Fr. Časl, potem je sv. maša. V soboto zvečer in v nedeljo zjutraj se bo spovedovalo. Po drugi sv. maši je zunaj cerkve prosvetno zborovanje, na katerem govori g. dr. Hohnjec, predsednik Prosvetne zveze. Dekleta Savinjske doline in sosednih krajev, pozori Vaš shod je to. Pripravite ga dobro v posameznih krajih ter skrbite, da bo udeležba velika!

DEKLIŠKI TABOR V SLOV. GORICAH.

Drugo nedeljo meseca julija 12. julija, bo pri Sv. Trojici v Slov. gor. dekliški shod. Cerkevni govor bo imel preč. g. kanonik F. Časl, škofijski voditelj Marijinih družb, zunaj cerkve pa bo govoril dr. Hohnjec, predsednik Prosvetne zveze. Dekleta Slovenskih goric, pripravite se na ta dekliški tabor!

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi od 11. do 12. julija t. l. romanje k Sv. Trojici v Slov. gor. Prijave do 1. julija.

skotalil v obcestni jarek tako, da ga je moral zapaziti vsakdo od mimoidočih. Po izvršenem zločinu na voz, nazaj proti Vidmu in šlo je nekaj časa do Vidma ne v navadnem trabu, v galopu. Mimo Vidma ter Rajhenburga v naglem trabu, od tod ne proti Kozjem, ampak Sevnici, Jurklostru in do krčme pri Leskovškem pod Planino ob že znanem cestnem križišču.

Od Sevnice do Leskovškega je vozil Guzaj skoraj vedno v koraku in se krohotal, da se je pokal z desnico po obeh kolenih. Tako sijajno in na lahko ter na hitro roko se mu še ni bil posrečil zlahka kak obračun, kakor z grofovskim glavarjem. Trikrat ga je birmal z udarci do nezvesti. V kuverti na Dietricha je bilo 1200 goldinarjev za oba konja, ki sta bila sedaj tukajle v njegovih rokah s krasnim gosposkim vozom vred. Povrh je še naletel pri preiskavi v glavarjevi listnici na 500 goldinarjev in kot napitnina za posredovanje prodaje neprodanih konj mu je bila dragocena zlata ura z verižico. Kaj hoče človek še več, ako ima opravka z omejenim glavarjem, ki hoče ustrahovati Guzaja,

bo lahko sam razmišljal na bolniški postelji o tolovajskih žegnih. Posebno ga je še veselilo, da je opravil z glavarjem brez prelivanja krvi, na kar je bil pripravljen le v skrajni sili samobrambe. Če bo grofu šumelo nekaj dni po plemeniti glavi, to nič ne de, bo vsaj pomnil, kedaj je ščuval žandarje na Guzaja. Kedaj in kedo bo naletel na onesveščenega v obcestnem jarku, mu je bilo vseeno. Kedo je potipal grofa, bo povedal že sam, ko bo odprl oči in sploh mu je vtaknil v žep na suknji lastnoročno pismo, v katerem mu razlaga, zakaj ga je tokrat le poplašil z omedlevico; pri drugem srečanju ter obračunu ga bo ubil, ako ga ne bo pustil v miru. Da je pri tej priliki oskrbnik Dietrich ob najboljše lahke konje in skoro nov lovski voz, se mu zgodi prav, je tudi eden iz vrst proklete bogate gospode, ki bi najraje videla ter vohala, kako bi pekli Guzaja živega na razbeljenem ražnju. Tokrat je zadel kar dve muhi z enim zamahljajem in to je bil in še bo teater, ko se bo zvedelo, kako je osmešil grofovskega glavarja in nemškega oskrbnika priprosti Guzaj, ki obračunava